

Nakon što smo 2018. započeli s isplatama uvećanih plaća u zdravstvu, prije nekoliko dana isplaćena je i prva povećana plaća prosvjetarima, policajcima, službenicima...

SNAŽNO POTICATI OSTANAK, RAZVOJ GOSPODARSTVA, POLJOPRIVREDE...

Valentina Rupčić // MOSTAR

Ponosan sam na činjenicu da smo cijeli mandat uistinu Vlada cijele županije, podjednako prisutni u svakom njezinu dijelu

O stanju u Hercegovačko-neretvanskoj županiji, svemu što je u proteklom vremenu učinjeno, ali i onome što slijedi, planovima, projektima, izazovima... te političkoj situaciji u županiji, aktualnim pregovorima sa strankama o formiranju nove Vlade razgovarali smo s predsjednikom Vlade HNŽ-a dr. sc. Nevenkom Hercegom.

Iza vas i Vlade Hercegovačko-neretvanske županije još je jedna završena kalendarska i fiskalna godina. Kako biste je ocijenili, što biste naglasili kao poseban uspjeh, a gdje niste u potpunosti zadovoljni? Kakvi su planovi za ovu godinu?

- Radije bih da rad Vlade ocjenjuju drugi, oni koji nisu izravno u njemu sudjelovali. Međutim, kada me već pitate za ocjenu protekle godine, one koja je po mnogočemu bila specifična i vrlo zahtjeвна, osobno sam vrlo zadovoljan onim što smo uradili, ali i rezultatima iz ranijih godina. Prije svega, ponosan na činjenicu da smo cijeli mandat uistinu Vlada cijele županije. Podjednako smo prisutni u svakom njezinu dijelu, od Ivan-sedla na sjeveru do Ivanice na krajnjem jugu. Ako govorim samo o protekloj godini, vrlo bitnim smatram to što smo, uz druge mjere, dodatno osnažili razvojnu dimenziju proračuna nastavljajući poticati gospodarstvo, poljoprivredu i turizam. Osobito sam ponosan na potačke koje smo osigurali za Zračnu luku Mostar, što je omogućilo uvođenje novih zračnih linija i povezivanje Mostara i Hercegovine s Europom i svijetom. Značajnim smatram i nastavak projekta energetske učinkovitosti u sklopu kojega smo utopili, obnovili, dogradili i izgradili više od dvadeset školskih zgrada, sportskih dvorana i domova zdravlja. U ovaj projekt do sada smo uložili više od 10 milijuna KM, unatoč tomu što su općine i Grad Mostar vlasnici školskih objekata, a odlučni smo ga nastaviti sve do obnove svih javnih objekata u HNŽ-u - škola, domova

Intervju

DR. SC. NEVENKO HERCEG, PREDSEDNIK VLADE HN ŽUPANIJE

zdravlja, vrtića, objekata pravosuđnih i policijskih institucija. Posebno sam zadovoljan i ostvarenom razinom dijaloga s našim socijalnim partnerima s kojima smo, u duhu otvorenog razgovora i kompromisa, potpisali kolektivne ugovore u osnovnom i srednjem obrazovanju, zdravstvu, policiji i državnoj službi. Nakon što smo protekle godine započeli s isplatama uvećanih plaća u zdravstvu, prije nekoliko dana isplaćena je i prva povećana ovogodišnja plaća prosvjetnim djelatnicima, policajcima, državnim službenicima i namještenicima, kojima je to prvo povećanje plaća nakon desetak godina. Iz našeg rada u prošloj godini izdvojiti ću još i županijski program ranog otkrivanja raka dojke koji smo donijeli prvi u BiH. Tom smo programu posvetili veliku pozornost jer smo svjesni značaja prevencije i ranog otkrivanje ove zloćudne bolesti, čime se postiže izlječivost u skoro 98% slučajeva. Program će obuhvatiti sve žene u dobi od 45 do 69 godina, bez obzira na status zdravstvenoga osiguranja, a njih je u našoj županiji više od 32.000. Na vaše pitanje čime nisam zadovoljan, odgovorno tvrdim kako smo sigurno mogli postići više u zakonodavnom dijelu – osobito tu mislim na zakone o šumama, o turističkim zajednicama, o državnoj službi te o plaćama. Svjesni njihova značaja, donošenje tih zakona uvrstili smo i u program HDZ-a i HNS-a za novo mandatno razdoblje temeljem kojeg pregovaramo sa strankama u HNŽ-u kako bismo formirali novu županijsku vlast. Nadam se kako će novi saziv Skupštine, pa i Vlade, omogućiti protočnost ovih zakonskih rješenja.

Projekte koji su se pokazali uspješnima svakako ćemo nastaviti i u ovoj godini. Također, naša je nakana još snažnije posvetiti se stvaranju pretpostavki za gospodarski razvitak, što je preduvjet za zadržavanje mladih na ovim prostorima. Svjedoci smo kako se događaju ozbiljne ekonomske migracije i stoga je naša obveza učiniti sve kako bi se taj trend smanjio i kako bi naši građani ovdje mogli pronaći pristojno plaćen posao.

Kako zadržati mlade?

- Ekonomske migracije mladih, ali i migracije općenito, pitanje su svih pitanja i veliki izazov za sve nas. Svjedoci smo kako se s odlaskom mladih susreće više od pola Europe, čak i kudikamo uredenije države od naše. Stoga je pred nama vrlo složen posao koji na razini županije zahtijeva čitav niz usklađenih mjera iz različitih područja, ali i na državnoj razini treba poduzeti odlučnije korake i definirati jasnu strategiju i smjerove djelovanja. Mi već danas imamo problem odljeva naših građana u pojedine države članice EU-a. Tu mislim na one koji, uz bosanskohercegovačko, imaju i hrvatsko državljanstvo. Ulaskom BiH u članstvo EU taj problem

mogao bi dodatno eskalirati, za što se navrijeme treba pripremati. Na županijskoj razini već smo poduzeli nekoliko konkretnih mjera. Nastavljajući pozitivnu praksu stipendiranja i subvencioniranja smještaja u studentskim domovima, ove godine osigurali smo stipendije za sve one koji su se prijavili na naš natječaj. Na taj način danas imamo oko 2000 stipendista koje podupiremo iz proračuna. U mandatu Vlade omogućili smo i da više od 500 mladih ljudi odradi vježbenički staž u tijelima županijske uprave kako bi, nakon položenog stručnog ispita, bili konkurentniji na tržištu rada. Sada je pred nama izazov kako, provedbom različitih poticajnih mjera u gospodarstvu, nakon završetka školovanja i odrađenog vježbeničkog staža omogućiti da mladi ovdje pronađu stalno radno mjesto. Ni naša demografska slika nije ohrabrujuća. Osim što nam cijele obitelji odlaze, oni koji ostaju ovdje teško se odlučuju za osnivanje obitelji, što ne čudi s obzirom na, s jedne strane, veliku stopu nezaposlenosti, ali i niske plaće onih koji imaju posao, a s druge strane na visoke troškove života jedne obitelji. Stoga smo, u želji da potaknemo mlade da ovdje osnuju i zadrže obitelji, prvi put donijeli Zakon o zaštiti obitelji s djecom, za čiju provedbu godišnje izdvajamo oko 5,5 milijuna KM. Uradili smo i njegove izmjene, čime Zakon sve više dobiva i populacijsku i demografsku dimenziju. Naravno, ove mjere nisu dovoljne i potrebno je još kvalitetnije osmisliti i snažnije provoditi mjere populacije politike.

Više ste puta isticali kako se ne želite vraćati u prošlost. No, ipak vas moram upitati za naslijeđene dugove koji su najviše vezani uz radne sporove. O tom, kako ga vi nazivate, “čerupanju županije” ovih dana razgovarali ste i s predsjednikom županijskog suda u Mostaru. Taj problem nastojite riješiti kroz izvansudske nagodbe. Jesu li dugovi značajnije smanjeni?

- Točno je kako se ne volim osvrnati na prošlost, na nju ne mogu utjecati, ona je takva kakva jest. Zato uvijek nastojim gledati u budućnost jer ona ovisi isključivo o nama. Ipak, postoje neki utezi iz prošlosti za koje nismo krivi, međutim, ne možemo ih se osloboditi i moramo ih rješavati. Dolaskom na vlast 2015. godine zatekli smo 136 milijuna maraka različitih obveza i dugova, od čega je dug za pravomoćne presude iznosio 36 milijuna KM, što je bila ozbiljna prijetnja dostignutoj razini financijske stabilnosti.

Stoga smo započeli s provedbom javnih poziva za sklapanje izvan-sudskih nagodbi i taj proces provodimo kontinuirano i danas. Do sada smo isplatili oko 15 milijuna KM i bili smo na dobrom putu da, donošenjem različitih akata, zaustavimo tužbe i konačno riješimo sva zaostala dugovanja. Međutim, iz dana u dan postaje sve jasnije i jasnije kako su tužbe protiv države i “čerupanje” županije postali unosan posao pa su se u posljednje vrijeme pojedinci dosjetili upućivati stotine apelacija Vrhovnom sudu za prekoračenje razumnog roka suđenja. Te presude dolaze na naplatu Vladi i već smo isplatili značajan iznos za više od 300 apelacija iako nemamo nikakve veze s izborom sudaca ni radom sudova. Također, sve je više apelacija koje se upućuju Sudu u Strasbourgu kako bi se višekratno tražile isplate po istoj osnovi. Ako na ovo dodamo

i nedavnu presudu Vrhovnog suda, prema kojoj Vlada za korištenje zgrade bivšeg Đačkog doma mora isplatiti oko šest milijuna maraka, te nove tužbe prosvjetnih radnika koje se temelje na odlukama vlada od prije deset godina, a koje su “teške” oko tri milijuna KM, onda postaje još jasnije s čime smo sve suočeni u nastojanju da zadržimo dostignutu razinu financijske stabilnosti. Taj, neću se libiti reći, danas najunosniji biznis u ovoj državi i to što dio odvjetnika nagovara proračunske korisnike da ponovno tuže Županiju moglo bi ugroziti sve ono pozitivno što smo postigli. Pitam se ima li u ovoj državi apsurdna itko će reći – dosta je s tim!

Iako često za obrazovanje kažete da je u vrhu prioriteta rade Vlade, čini mi se da vas sindikati, barem oni u osnovnom obrazovanju, ne čuju jer izražavaju nezadovoljstvo i već su održali štrajk upozorenja.

- Odgovorno tvrdim kako nema nijednog opravdanog razloga za njihovo nezadovoljstvo. Naime, svi objektivni promatrači, poglavito prosvjetni djelatnici, ravnatelji škola i roditelji, mogu jasno vidjeti što smo sve učinili kada je obrazovanje u pitanju i što smo sve poduzeli kako bi se poboljšao, s jedne strane, radno-pravni i materijalni status prosvjetnih djelatnika, a s druge uvjeti rada u školama. Za obrazovanje, kulturu i sport iz županijskog proračuna izdvajamo više od 85 milijuna KM, od čega 41,407,930 KM samo za osnovno obrazovanje odnosno osnovne škole. U cijelosti smo preuzeli financiranje prijevoza učenika u osnovnim školama, za što se dodatno godišnje izdvaja oko tri milijuna KM. Također, u cilju osuvremenjivanja nastavnog procesa, u devet škola realiziran je projekt “e-učionica” koji će biti nastavljen do moderniziranja svih škola u HNŽ-u. Potpisivanjem kolektivnih ugovora, koje Vlada u cijelosti poštuje, uz druge beneficije, osigurano je povećanje plaća za više od 3500 prosvjetnih djelatnika u HNŽ-u u sljedeće tri godine za najmanje 15%. U mandatu ovog saziva Vlade plaće se isplaćuju do desetoga, a ne krajem mjeseca kako je to ranije bila praksa. Prvi put nakon deset godina omogućili smo sistematske preglede za sve prosvjetne djelatnike, a u nastavnom procesu osigurali i asistente za djecu s poteškoćama u razvoju. Uz činjenicu znatno smanjenog broja učenika po školama i odjeljenjima, riješene su organizacijske sheme i mreža škola. Također, u stalni radni odnos primili smo 320 prosvjetnih djelatnika. Na adekvatan način zbrinut je i tzv. tehnoški višak, odnosno više od 200 prosvjetnih djelatnika nije ostalo bez radnog mjesta iako ih značajan broj radi bez pune norme. Znači, bez obzira na sve poteškoće o kojima sam govorio, nijedan prosvjetni djelatnik nije ostao bez radnog mjesta. Također, ne smije se zanemariti činjenica da je polovina, od ukupno isplaćenih 15 milijuna KM koje smo izdvojili za izvansudske nagodbe, uplaćena upravo na račune prosvjetnih djelatnika. Sve ovo dokazuje kako objektno nema razloga za nezadovoljstvo prosvjetnih djelatnika. Unatoč tome, mi smo i dalje spremni za dijalog jer jedino tako možemo riješiti sva eventualna otvorena pitanja koja sindikati spominju.

Može se čuti kako ste jedina županija koja ozbiljno, redovito i

BIH BUDUĆNOSTI NEMA BEZ PROMJENE IZBORNOG ZAKONA I STVARANJA PREDUVJETA DA KONSTITUTIVNI NARODI SAMI BIRAJU SVOJE PREDSTAVNIKE

KROZ KOALICIJU VIŠE STRANAKA DOĆI DO BUDUĆE VLASTI KAKO BISMO ŠIROKIM KONSENZUSOM LAKŠE OSTVARIVALI CILJEVE

PREUZELI SMO KREDIT U IZNOSU OD 32 MIL. KM, A KOJI ĆE BITI NAMIJENJEN ZA IZGRADNJU I MODERNIZIRANJE BOLNICA U HNŽ-U

85 mil. maraka i više izdvaja se iz županijskog proračuna za obrazovanje, kulturu i sport

IZAZOV JE KAKO OMOGUĆITI DA MLADI OVDJE NAĐU STALAN POSAO. TUŽBE PROTIV DRŽAVE I “ČERUPANJE” ŽUPANIJE POSTALI UNOSAN POSAO

kvalitetno ispunjava obveze prema zajedničkim institucijama u Mostaru.

- Često naglašavam složenost i specifičnost naše županije, što pred nas postavlja dodatne zahtjeve zadatke. Za razliku od drugih županija, kod nas je, da se slobodnije izrazim, sve dva ili tri puta - bolnice, sveučilišta, studentski domovi, kazališta, akademije, mediji, parkovi prirodni... Unatoč tomu redovito i, kako kažete, kvalitetno pratimo obveze, pa i više od toga. Osobito je to značajno kada imamo na umu da je većina tih institucija od strateškog nacionalnog značaja za hrvatski narod u BiH. Uz redovito financiranje, Sveučilištu u Mostaru uspijevamo pomoći i u provedbi drugih projekata poput uređenja kampusa u Mostaru i njegova dijela koji je smješten u Rudoču. Pomažemo i HAZU-u BiH, Radiju HZ HB i drugim medijima u našoj županiji, kulturnim, sportskim i drugim institucijama i organizacijama...

Prije nekoliko dana ste na 24. obljetnici Doma zdravlja Mostar govorili o zdravstvu HNŽ-a u kojem je zaposleno oko 4000 zdravstvenih djelatnika. Kako riješiti sve obveze prema tolikom broju zaposlenika i financirati druge potrebe zdravstva?

- Zdravstvena skrb građana i poboljšanje uvjeta rada i materijalnih uvjeta zaposlenih u zdravstvu jedan su od prioriteta rada naše Vlade. Potvrda ovih riječi može se pronaći u više projekata koji su okončani ili onih koji su u tijeku. Iako smo svjesni činjenice da zdravstveni sustav dijeli svu specifičnost naše županije, njegov razvitak promišljali smo dugoročno i na tom tragu usvojili strategiju za provedbu reforme iz oblasti zdravstva za razdoblje od 2017. do 2020.. Cilj nam je svakom građaninu osigurati dostupnu, kontinuiranu i kvalitetnu zdravstvenu zaštitu. Naravno, svjesni smo kako provođenje strateških ciljeva u najvećoj mjeri ovisi o zdravstvenim djelatnicima koji svakodnevno skrbu o zdravlju naših građana. Stoga smo učinili značajne napore kako bismo poboljšali njihov materijalni položaj. Kroz stalni dijalog i međusobno uvažavanje došli smo do rješenja prihvatljivih zdravstvenih djelatnicima i djelatnicima u zdravstvu i stvorili pretpostavke da, u simbiozi Vlade, Zavoda zdravstvenog osiguranja i menadžmenta zdravstvenih ustanova, postignuti dogovor o poboljšanju materijalnog položaja, koji je sadržan u kolektivnom ugovoru, u cijelosti poštujuemo. Uz osiguranje boljih materijalnih uvjeta zaposlenih u zdravstvu, kontinuirano radimo i na poboljšanju uvjeta rada. Uz sredstva koja se osiguravaju preko Zavoda zdravstvenog osiguranja, Vlada za potporu zdravstvenom sustavu izdvaja i dodatna proračunska sredstva. Također, u cilju oslobađanja sredstava namijenjenih za plaćanje u zdravstvu, Vlada je preuzela kreditne obveze odranije. Uz to, na sebesmo preuzeli kredit u iznosu od 32 milijuna KM, a koji će biti namijenjen za izgradnju i moderniziranje bolnica u HNŽ-u. Ovdje na osobit način želim spomenuti dugoočekivani projekt izgradnje dječje klinike SKB-a Mostar, za što ćemo izdvojiti oko 19 milijuna KM.

Na listopadskim izborima bili ste nositelj liste HDZ-a i stranaka HNS-a koja je ostvarila izuzetan izborni rezultat. Unatoč tomu,

pregovori o formiranju nove Vlade, čini se, ne idu željenom dinamikom?

- Da, preuzeo sam odgovornost biti nositelj liste, a povjerenje koje su nam građani ukazali najbolja je ocjena moga i rada Vlade. Podsjetiti ću kako je s naše liste 13 zastupnika izabrano u novi saziv Skupštine, što je 20% više od našeg ranijeg najboljeg rezultata. Stoga je na nama i najveća odgovornost za formiranje vlasti. Sa zastupnicima drugih dviju hrvatskih stranaka hrvatski blok ima 16 skupštinskih zastupnika, što otvara dosta široke mogućnosti u traženju partnera za formiranje vlasti. Na tragu ostvarenog rezultata i povjerenje nam odgovornosti za županiju, pripremili smo program koji smo ponudili drugim strankama zastupljenima u Skupštini, a ovisno o njihovoj spremnosti da ga zajednički realiziramo, tražit ćemo partnere za budući sastav Vlade. Naša je želja da, kroz koaliciju više stranaka, dodemo do buduće vlasti kako bismo širokim konsenzusom lakše ostvarivali zacrtane ciljeve. Svakako, uspostava nove Vlade ovisi i o razgovorima na višim razinama gdje očekujemo puno razumijevanje za zahtjeve HDZ-a i stranaka HNS-a kada je u pitanju položaj hrvatskog naroda u BiH.

Izbor Željka Komšića dodatno je usložnio političke prilike u BiH.

- Da, taj izbor potvrdio je da BiH nema budućnosti bez promjene Izbornog zakona i stvaranja preduvjeta da konstitutivni narodi sami biraju svoje predstavnike. Danas svjedočimo kako u Predsjedništvu BiH imamo dva bošnjačka člana, a da je takvo stanje neodrživo, iz dana u dan sve više su svjesni i oni koji su mogli spriječiti da nam se ponovno dogodi Komšić. Stoga smo sva svoja nastojanja usmjerili k tome da se konačno osigura poštivanje odluke Ustavnog suda i donese novi Izborni zakon kako bismo za ovu državu konačno mogli kazati da je dio demokratski uređenih država Europe i svijeta. Žalosti činjenica da su oni koji se inače najviše kunu u BiH iz čistog “domoljublja” osmislili i proveli projekt koji je izravno usmjeren na rušenje njezinih temelja. Bez njihova prihvaćanja jedino moguće BiH kao države ravnopravnih konstitutivnih naroda i građana, nema puta k EU i euroatlantskim integracijama. Za dobro BiH iskrene se nadam kako su takve politike konačno izvukle pouku i kako se u budućnosti ovakvi projekti nikada više neće dogoditi. U mogućim novim nakanama takve naravi treba ih končano zakonom onemogućiti.

Da se vratimo na prilike u Hercegovačko-neretvanskoj županiji. Iz vaših riječi evidentno je kako novu Vladu očekuju odgovorne zadatke nastavka niza započelih kvalitetnih projekata. Kada možemo očekivati novu Vladu i jest li vi njezin budući stari-novi premijer?

- Već sam kazao kako smo svoj program za uspostavu parlamentarne većine u HNŽ-u predstavili drugim političkim strankama. Osobno očekujem da ćemo na tom tragu konkretizirati naše razgovore. Ipak, svjestan toga da je ova županija vrlo specifična, a poučen i ranijim iskustvima, ne mogu govoriti o konkretnim rokovima. O tome hoću li i dalje ostati na ovoj dužnosti razgovarat ćemo na stranačkim tijelima i s predsjednikom Draganom Čovićem.

O TOME HOĆU LI I DALJE OSTATI NA DUŽNOSTI PREMIJERA HNŽ-A RAZGOVARAT ĆEMO NA STRANAČKIM TIJELIMA I S PREDSEDNIKOM ČOVIĆEM